

TEJEDOR, S. (DIR). *Herramientas digitales para comunicadores*.
Barcelona: Universidad Autònoma de Barcelona, 2019. 351 pàg
ISBN: 978-84-948252-6-2.

PER CARLES SORA DOMENJÓ

Professor de Comunicació Audiovisual de la Universitat Pompeu Fabra

carles.sora@upf.edu

Mapa d'eines i conceptes claus del ciberperiodisme

Ens trobem davant d'un treball coral, resultat d'un procés editorial compartit entre l'equip docent i els alumnes del Màster de periodisme i innovació en continguts digitals de la Universitat Autònoma de Barcelona. En el marc d'un format de laboratori d'idees, es van explorar i debatre els conceptes claus de la transformació digital del periodisme, que van agafar forma mesos després en aquesta edició, sota la coordinació del professor Santiago Tejedor, director del Departament de Periodisme i de Ciències de la Comunicació, i expert en cibermitjans i periodisme multimèdia.

L'objectiu del projecte va ser crear una obra que detectés els temes més actuals del periodisme i la comunicació digital, i que ajudés a situar el lector, periodista o investigador en un seguit de conceptes, processos i reptes que sacsegen el ciberperiodisme. L'aproximació és múltiple, des d'òptiques, pràctiques i mirades diferents, oferint un ventall de temes ampli que intenta cobrir quasi tots els aspectes de les pràctiques informatives digitals. Que aquesta obra hagi sorgit d'un context professionalitzador, on a més s'hi han vinculat alumnat, professorat i professionals diversos, afavoreix una mirada actual i centrada en la utilitat del llibre. El resultat doncs, és un manual especialitzat amb 28 assajos que plantegen els reptes de la tecnologia digital i la comunicació emergent, i un glossari de recursos i eines que consta de 60 entrades.

En el primer apartat dels textos podem trobar debats precedents que segueixen totalment presents i noves mirades cap als formats més innovadors de la comunicació, com els microformats informatius o els transmèdia, descrits en un article d'Ainara Larrondo. Hi podem trobar textos firmats per professionals i investigadors i investigadores, de banda i banda de l'oceà, amb una forta presència iberoamericana. En alguns s'hi exposen noves pràctiques docents de periodisme a l'aula i d'alfabetització digital, com l'ús de mòbils en pràctiques curriculars en l'assaig "Medios móviles y nuevos lenguajes

fílmicos en el aula", de Fernanda Tusa Jumbo. L'obra també ofereix textos de caràcter més reflexiu, sobradament debatuts però no per això menys importants com ara "Periodismo, ¿Para qué sirve lo que hacemos?", d'Aldo Enrique Romero Z., o més de frontera "Gutenberg 2.0: des de la impremta a la intel·ligència artificial", de Juan Francisco Jiménez Jacinto. Són lectures amenes de dues o tres pàgines que poden representar un bon punt de partida per primeres recerques, o d'interès per a professionals amb ganes de fer lectures ràpides i pensar col·lectivament sobre el seu ofici.

En la segona part del llibre trobem el directori. Aquest té un enfocament totalment pràctic i resumeix les eines, els recursos i les plataformes més interessants que els i les professionals de la comunicació digital tenen a l'abast per realitzar projectes digitals. El glossari està organitzat en 5 grans blocs amb les següents categories d'acció: buscar, analitzar, escriure, visualitzar i col·laborar.

Cada un d'aquests cinc blocs conté algun recurs destacable. Per posar-hi dos exemples, en el glossari podem trobar-hi ben referenciat el buscador *CC Search*, que ens permet cercar imatges, sons, documents o vídeos amb llicències Creative Commons. Com saben els lectors, aquestes llicències faciliten en la majoria de les seves accepcions l'ús dels continguts per tercers. I per posar un segon exemple, podem citar l'apartat d'anàlisi *Hashtagify*. Aquesta eina permet analitzar l'impacte i l'evolució dels *hashtags* en l'aplicació Instagram. Menció especial per al *Memegenerator*, un cercador de mems. En cada una de les fitxes del glossari, la persona lectora hi trobarà un apartat amb suggeriments de com l'eina o el recurs pot aplicar-se en l'àmbit del ciberperiodisme.

El directori està ben estructurat i ofereix un seguit d'instruments útils per al dia a dia dels professionals dels mitjans d'informació "digital" (si és que té sentit encara avui afegir l'adjectiu 'digital' als mitjans de comunicació). Tenir-los ordenats i sistematitzats facilitarà segur la feina i ens estalviarà una bona estona de cerques en línia. En aquest sentit, cal dir

també que aquest segon apartat envellirà pitjor que el primer, en patir l'obsolescència habitual de continguts i novetats d'Internet, ja que competeix amb altres directoris i recursos en línia que probablement estaran més actualitzats en el futur.

El llibre *Herramientas digitales para comunicadores* és, en definitiva, un bon recurs docent que actualitza projectes anteriors, ideal per a les etapes formatives i d'utilitat per a professionals que vulguin accedir a una selecció de les últimes novetats, recursos i reflexions sobre els nous reptes del periodisme en l'estimulant però impredecible esdevenir de les finestres digitals informatives.

L'edició actual està disponible en línia al web del **Gabinete Comunicación y Educación** de la Universitat Autònoma de Barcelona: <http://www.gabinetecomunicacionyeducacion.com/es/publicaciones/herramientas-digitales-para-comunicadores>.